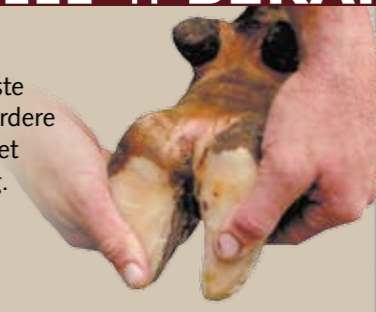

Klauwaandoeningen behoren tot de voornaamste knelpunten op een melkveebedrijf. Omdat meerdere factoren de klauwgezondheid beïnvloeden, is het behoud van een gezonde klauw niet eenvoudig. Veeveelt buigt zich in de serie klauwen over vijf onderwerpen: voeding, fokkerij, voetbaden, bekapping en huisvesting.

Tijdens het bekappen komt waardevolle informatie vrij over de klauwgezondheid. Binnenkort is er een vernieuwde klauwscore beschikbaar. Piet Kloosterman: 'Het programma draait proef in 2009.'

Klauwdeskundigen hekelen het gefaseerd bekappen.

Net voor en na het afkalven is de moeilijkste periode voor de klauw. Alles wat er in die fase in de koe verandert, zorgt voor meer vatbaarheid voor klauwaandoeningen', zegt klauwverzorgers Leo Van Looveren uit het Vlaamse Rijkevorsel.

Het begin van de droogstand is dan ook een aangewezen moment om de klauw te verzorgen. Sinds een jaar of vier is er een verschuiving zichtbaar van twee maal per jaar routinematig bekappen van alle koeien naar het bekappen van een specifieke categorie plus incidentele kreupelheden.

'In de praktijk is dat vaak de categorie droogstand en koeien die 60 tot 120 dagen in lactatie zijn', zeg Menno Holzhauer, specialist klauwen bij de GD. 'Ik vraag me echter af of dat verstandig is. De klauw is in deze periode zachter. Het dunner maken van de klauw betekent een extra risico op kreupelheid.'

Ook Piet Kloosterman, instructeur-klauwverzorgers bij PTC+ in Oenkerk, plaatst kanttekeningen bij deze gefaseerde aanpak: 'Omdat je gemiddeld maar tien tot twintig procent van de dieren bekapt, is een infectieuze aandoening, zoals mortel-

Vijfstappenschema 'the Dutch method'

Praktijkschool PTC+ adviseert om te werken volgens een vijf-puntenschema, de zogenaamde 'Dutch method'. Punt 1, 2 en 3 vallen onder de onderhoudsbekapping, punt 4 en 5 volgen bij een kreuple koe.

1. Knip de binnenklauw op lengte (7,5 cm) en de zooldikte op een halve centimeter. Spaar het balgebied zodat de klauw iets voorover kantelt.
2. Maak de buitenklauw even lang en even hoog als de binnenklauw. Soms kan dit niet, als de binnen-

klauw bijvoorbeeld korter is dan 7,5 centimeter.

3. Maak model in de klauw, door deze enigszins uit te hollen.
4. Ontlast de zieke klauw door deze te verlagen (twee derde deel vanaf de achterkant van de klauw). De belasting komt hiermee op de gezonde klauw terecht. Bij te weinig hoogteverschil is het plakken van een blokje noodzakelijk.
5. Verwijder los hoorn en harde randen van de klauw.

laro, moeilijker te bestrijden. Ik ben daarom voor behandeling van het gehele koppel, dan pak je een probleem rigoureuus aan.'

Vaste tijdstippen bekappen

De aangewezen partij voor bekappen is de reguliere klauwverzorgers, menen de klauwdeskundigen. Van Looveren: 'Spijtig genoeg zijn er te weinig veeartsen die goed klauwen kunnen bekappen. Dat is geen verwijt, dat is een gevolg van ervaring die ontbreekt. Klauwverzorgers zien meer klauwen in een jaar dan een veearts in zijn hele carrière.'

Holzhauer deelt de opvatting dat de klauwverzorgers de meest aangewezen persoon is om klauwen te bekappen. 'Het is dezelfde afweging als bij doe-het-zelf-ki. Daar komt het ook op ervaring aan. Kiezen veehouders ervoor om zelf op grotere schaal te bekappen, dan is het belangrijk om vaste tijdstippen aan te houden. Het risico bestaat dat het bekappen te lang wordt uitgesteld.'

Zowel Kloosterman als Van Looveren als Holzhauer wijzen op het risico van snijden op de verkeerde plaatsen. Holzhauer: 'De verzenen worden in het algemeen te weinig gespaard. Het is belangrijk om zo veel mogelijk hoogte te houden in de achterkant van de klauw. Anders loopt de koe te veel met de huid op de roosters en wordt de kans op infectieuze aandoeningen als stinkpoot en mortellaro groter.' De ideale klauw maakt met de vloer een hoek van 45 tot 52 graden en is 7,5 centimeter lang.

Het meestgebruikte 'protocol' om de klauw van een koe te verzorgen is de zogeheten 'Dutch method', die op PTC+ in Oenkerk wordt aangeleerd (zie kader). Er is wel onderzoek gedaan naar een alternatieve methode waarbij een klauw meer of minder holling krijgt. 'Het idee was dat daardoor minder zoolbloedingen zouden ontstaan, omdat de buitenrand van de klauw harder is en dus beter in staat om het gewicht van de koe te dragen. Maar het weggesneden deel loopt

Auke Talsma: 'Niet wachten met bekappen'

'Ik probeer elke koe standaard twee keer per jaar te bekappen. Een keer net voor of aan het begin van de droogstand en een keer drie tot vier maanden na afkalven, als zich ten minste verder niets voordoet', vertelt Auke Talsma.

Hij melkt in Oudkerk bijna honderd koeien met een gemiddelde productie van bijna tienduizend kilogram melk per koe. 'Ik verkeer in de luxepositie dat hier vlakbij de praktijkschool van PTC+ in Oenkerk ligt. Daarvan komt regelmatig een groep cursisten langs om klauwen te verzorgen. De acute gevallen doe ik zelf, op momenten dat PTC+ niet in de gelegenheid is.'

Talsma is extra alert op de verse koeien. 'Zeker als ze vers zijn is het goed om niet te wachten met bekappen. Soms heeft een koe een klein zoolzweertje en knapt ze snel weer op.

Heeft ze een wittelijontsteking, dan wordt er een blokje geplakt en duurt het meestal langer. Op tijd reageren betekent meer voeropname en meer melk.'

heel snel weer vol met hoorn, het beoogde effect was er niet', vertelt Holzhauer.

Klauwscore als basis

Om een indruk te krijgen van de klauwgezondheid kunnen veehouders afgaan op de vuistregel dat op een rustig tijdstip 85 procent van de koeien moet liggen. Holzhauer: 'Te lang staan is slecht voor het weefsel tussen klauwbeen, bot en zoolhoorn, omdat dit hoorn dan te lang onder druk staat.'

Het scoren van klauwen is een uitvoeriger manier om de klauwgezondheid te beoordelen. De Agrarische Bedrijfsverzorging en de Vereniging voor Rundveepedicure hadden er tot voor kort elk een eigen systeem voor. Na overleg is besloten om deze samen te voegen en bruikbaar te maken als informatiebron voor een fokwaarde klauwgezondheid. CRV bouwt aan het programma, in 2009 moet het gaan proefdraaien, weet Piet Kloosterman.

De klauwscore kan als basis dienen om de

algehele klauwgezondheid naar een hoger plan te tillen. Dat is lastig door de vele factoren die de klauwgezondheid beïnvloeden. Waar moet je als veehouder beginnen? Holzhauer: 'Stel eerst vast of je te maken hebt met een infectieuze aandoening, zoals stinkpoot en mortellaro, of een niet-infectieuze aandoening, zoals zoolbloedingen.' Vervolgens is het zaak om klauwverzorgers, dierenarts en voerlichter bij elkaar aan tafel te zetten. Ongewoon, maar volgens Holzhauer noodzakelijk om een uniform advies te krijgen. 'Na een half jaar meet je bijvoorbeeld of het percentage mortellaro werkelijk lager is op basis van het vastgestelde advies en kun je besluiten om op dezelfde manier verder te gaan of om het advies bij te stellen. Vanuit de GD hebben we op die manier twintig bedrijven begeleid en op zeventien bedrijven gaf die manier van werken een gunstig effect.'

Tijmen van Zessen

Menno Holzhauer: 'De verzenen worden te weinig gespaard'

Verzorging klauw vergt routine